

Regulamin **organizowania i prowadzenia imprez turystyczno-krajoznawczych** **w Centrum Kształcenia Praktycznego w Koninie.**

Podstawę prawną do sporządzania powyższego regulaminu stanowią:

- Rozporządzenie MEN z dnia 17.08.1992.w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach publicznych. /Dz.U.1992 nr 65 poz.331/
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 08.11.2001r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki. /Dz.U.2001 nr 135 poz.1916/
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. /Dz.U.2003 nr 6 poz.69/
- Zarządzenie nr 18 MEN z dnia 29.09.1997.w sprawie zasad i warunków organizowania przez szkoły i placówki publiczne krajoznawstwa i turystyki./Dz.U.1997 nr 9 poz.40/
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6.05.1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne. /Dz.U.1997 nr 12 poz.67/
- Zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania z dnia 12.05.1983. w sprawie szkolnego ruchu krajoznawczego. /Dz.U.1983 nr 5 poz.30/
- Poradnik dyrektora i księgowego szkoły pod redakcją Bohdana Orłowskiego.

Regulamin obejmuje

1. Definicja turystyki i krajoznawstwa.
2. Główne cele turystyki i krajoznawstwa.
3. Formy działalności w zakresie turystyki i krajoznawstwa.
4. Zasady organizowania wycieczek szkolnych.
5. Zasady organizowania turystyki kolarskiej.
6. Zasady organizowania turystyki wodnej.
7. Zasady organizowania turystyki górskiej.
8. Obowiązki kierownika i opiekunów imprez turystyczno-krajoznawczych.
9. Sposoby finansowania szkolnej działalności turystyczno-krajoznawczej.
10. Regulamin uczestnika wycieczki lub innej imprezy turystyczno - krajoznawczej i zasady jego ustalania.
11. Terminarz organizowania imprez turystyczno-krajoznawczych.
12. Załączniki.
 - karta wycieczki,
 - zgoda rodzica na wyjazd dziecka na wycieczkę,
 - listy uczestników,
 - regulamin wycieczki.

1. *Definicja turystyki i krajoznawstwa*

Definicji turystyki i krajoznawstwa jest wiele, zdaniem autorów Encyklopedii popularnej PWN „turystyka jest formą czynnego wypoczynku, są to wyjazdy poza miejsce stałego pobytu lub wędrowni w celach krajoznawczych dla rozrywki i odpoczynku”.

Natomiast „krajoznawstwo to ruch społeczny oparty głównie na różnych formach turystyki, mający na celu poznanie kraju ojczystego lub regionu, zachowanie jego zasobów przyrody i kultury, popularyzowaniu wiedzy o nim”.

Turystyka i krajoznawstwo w szkole mogą być szansą dla każdego ucznia na zaspokojenie naturalnej, tak charakterystycznej dla młodych, ciekawości świata, na poznanie kolejno własnego otoczenia, regionu, ojczyzny i innych krajów. Poznanie kraju to poznanie ludzi i ich dokonań, poznanie najładniejszych zakątków ojczyzny, jej nizin, wyżyn, rzek, jezior, gór,

morza, a także poznanie przeszłości, teraźniejszości z jej wszystkimi problemami i trudnościami. Turystyka szkolna jest szansą na to, że młodzi poznając dzieje i piękno kraju, jego złe i dobre doświadczenia, nauczą się mądrzej wiązać przeszłość z przyszłością i dla tej przyszłości skuteczniej i lepiej pracować.

2. Główne cele turystyki i krajoznawstwa w szkole

Krajoznawstwo i turystyka w szkole stawiają sobie za główny cel:

- poszerzenie wiedzy zdobywanej w czasie zajęć lekcyjnych i rozwijanie aktywności poznawczej,
- poznanie kraju ojczystego i pogłębienie więzi uczuciowych z nim, kształtowanie szacunku dla osiągnięć gospodarczych i kulturalnych oraz rozbudzenie zainteresowań naszą tradycją narodową, współczesnością i przyszłością,
- poznanie kultury i języka innych państw,
- kształtowanie zasad świadomej dyscypliny i harmonijnego współżycia w zespole, życzliwości i uprzejmości,
- upowszechnianie form aktywnego wypoczynku, kształtowanie kultury turystyki i wyrabianie sprawności fizycznej,
- wspomaganie rodziny i szkoły w procesie wychowania,
- upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży zasad ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z zasobów przyrody,
- poprawianie stanu zdrowia dzieci i młodzieży pochodzących z terenów zagrożonych ekologicznie,
- przeciwdziałanie patologii społecznej,
- poznanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach.

3. Formy działalności w zakresie turystyki i krajoznawstwa

Działalność w zakresie krajoznawstwa i turystyki w szkołach według Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 08.11.2001r. obejmuje następujące formy :

- wycieczki przedmiotowe – inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia obowiązującego programu nauczania w ramach danego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych,
- wycieczki krajoznawczo – turystyczne krajowe i zagraniczne, w których udział nie wymaga od uczestnika przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych,
- wycieczki turystyki kwalifikowanej i obozy wędrowne krajowe i zagraniczne, w których udział wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych oraz posługiwania się specjalistycznym sprzętem,
- imprezy krajoznawczo – turystyczne i turystyki kwalifikowanej krajowe i zagraniczne, takie jak: biwaki, konkursy, turnieje, złazy, rajdy, rejsy, spływy, zloty,
- imprezy wyjazdowe związane z realizacją programu nauczania takie jak: szkoły „zielone”, „zimowe” i „ekologiczne” organizowane w szczególności dla dzieci i młodzieży pochodzących z terenów zagrożonych ekologicznie.

4. Zasady organizacji wycieczek szkolnych

Wycieczka jest podstawową formą działalności turystycznej. Aby wycieczka była udana musi być starannie przygotowana.

Podczas przygotowania jak i w czasie trwania wycieczek szkolnych obowiązują następujące zasady ustalane przez władze oświatowe :

- Przy organizacji zajęć, imprez i wycieczek poza terenem szkoły lub placówki **liczbe opiekunów oraz sposób zorganizowania opieki ustala się uwzględniając** wiek, stopień rozwoju psychofizycznego, stan zdrowia i ewentualną niepełnosprawność osób

powierzonych opiece szkoły lub placówki, a także specyfikę zajęć, imprez i wycieczek oraz warunki w jakich będą się one odbywać.

- Program, skład uczestników oraz kierownika i opiekunów wycieczek lub innych imprez krajoznawczo – turystycznych zatwierdza dyrektor szkoły / placówki. Dotyczy to zarówno wycieczek klasowych jak i wycieczek, i imprez organizacji społecznych działających na terenie szkoły / placówki.
- Na udział uczniów w wycieczce i w imprezie turystycznej wymagana jest zgoda rodziców lub opiekunów.
- Każda wycieczka i impreza krajoznawczo - turystyczna powinna być należycie przygotowana i omówiona ze wszystkimi uczestnikami. Przed wycieczką uczestnicy muszą poznać cel wycieczki, trasę, harmonogram zajęć i regulamin wycieczki oraz zasady bezpieczeństwa.
- Zgodę na zorganizowanie wyjazdów zagranicznych wydaje dyrektor szkoły / placówki po zawiadomieniu organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Zawiadomienie powinno zawierać:
 - nazwę kraju,
 - czas pobytu,
 - program pobytu,
 - imię i nazwisko kierownika oraz opiekunów,
 - listę uczniów biorących udział w wyjeździe wraz z określeniem ich wieku.
- Na wycieczce w obrębie tej samej miejscowości, bez korzystania ze środków lokomocji, opiekę sprawuje co najmniej jedna osoba nad grupą do 30 uczestników; gdy jednak wycieczka korzysta ze środków lokomocji, lub udaje się poza miejscowość będącą siedzibą szkoły / placówki, opiekę sprawuje jedna osoba nad grupą do 15 uczniów.
- Na wycieczce turystyki kwalifikowanej opiekę sprawuje jedna osoba nad grupą do 10 uczniów, jeśli przepisy szczegółowe nie stanowią inaczej.
- Długość dziennych odcinków trasy i tempo należy dostosować do możliwości najsłabszego uczestnika wycieczki.
- Wszyscy uczestnicy szkolnej wycieczki i imprezy krajoznawczo - turystycznej powinni być objęci powszechnym ubezpieczeniem młodzieży szkolnej, a w przypadku wyjazdu zagranicznego-ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.
- Kierownikiem wycieczki może być osoba posiadająca odpowiednie przygotowanie i odpowiadać następującym kryteriom:
 - kierownikiem wycieczki przedmiotowej może być nauczyciel określonego przedmiotu,
 - kierownikiem wycieczki (imprezy) krajoznawczo - turystycznej może być nauczyciel, pełnoletni młodzieżowy organizator turystyki PTTK, pełnoletni instruktor ZHP oraz w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły (placówki) inna pełnoletnia osoba, która ukończyła kurs kierowników wycieczek szkolnych, posiadająca uprawnienia przewodnika, przewodnika turystyki kwalifikowanej PTTK, instruktora krajoznawstwa, lub pilota wycieczek,
 - kierownikiem wycieczki krajoznawczo-turystycznej organizowanej przez SK PTTK w najbliższej okolicy może być za zgodą dyrektora szkoły / placówki, młodzieżowy organizator turystyki PTTK, który ukończył 16 rok życia,
 - kierownikiem wycieczki (imprezy) turystyki kwalifikowanej może być nauczyciel z uprawnieniami turystycznymi, trenerskimi i instruktorskimi w odpowiedniej dyscyplinie sportu oraz w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły, inna pełnoletnia osoba posiadająca wyżej wymienione uprawnienia,
 - kierownikiem obozu wędrownego może być osoba po ukończeniu kursu dla kierowników obozów wędrownych lub posiada uprawnienia przewodnika

turystycznego, przewodnika lub instruktora turystyki kwalifikowanej, lub pilota wycieczek.

- Kierownik lub opiekun uczniów biorących udział w wyjeździe zagranicznym powinien znać język obcy w stopniu umożliwiającym porozumiewanie się w kraju docelowym jak również krajach znajdujących się na trasie planowanej wycieczki lub imprezy.
- W wycieczkach turystyczno – krajoznawczych nie mogą brać udziału uczniowie, w stosunku do których istnieją przeciwwskazania lekarskie .
- Opiekun wycieczki obowiązany jest sprawdzać stan liczbowy uczniów przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego.
- Zabrania się prowadzenia wycieczek z młodzieżą podczas burzy, śnieżycy i gołoledzi.

5. Zasady organizowania turystyki wodnej.

- Jeżeli specyfika wycieczki tego wymaga, jej uczestników zaznajamia się z zasadami bezpiecznego przebywania nad wodą.
- Osoby pozostające pod opieką szkoły lub placówki mogą pływać oraz kąpać się tylko w obrębie "kąpielisk" i "pływalni" w rozumieniu przepisów określających warunki bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne.
- Nauka pływania może odbywać się tylko w miejscach specjalnie do tego celu wyznaczonych i przystosowanych.
- Uczącym się pływać i kąpiącym się zapewnia się po stały nadzór ratownika lub ratowników i ustawiczny nadzór opiekuna lub opiekunów ze strony szkoły bądź placówki.
- Kajaki i łodzie, z których korzystają uczestnicy wycieczek wyposaża się w sprzęt ratunkowy.
- Ze sprzętu pływającego korzystają jedynie osoby przeszkolone w zakresie jego obsługi oraz posługiwania się wyposażeniem ratunkowym.
- Niedopuszczalne jest używanie łodzi i kajaków podczas silnych wiatrów.
- Niedopuszczalne jest urządzenie ślizgawek i lodowisk na rzekach, stawach, jeziorach i innych zbiornikach wodnych.
- Możliwości zapewnienia warunków bezpiecznego korzystania z tego sprzętu.

Warunki bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne.

1. Do wykonywania zadań w zakresie bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne upoważnione są Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe WOPR oraz inne organizacje ratownicze, które wykonują obowiązki uprawnienia WOPR za zgodą Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki.
2. Kąpieliska mogą być zorganizowane lub prowizoryczne
3. Kąpieliskiem zorganizowanym jest teren położony nad obszarem wodnym, z plażą, na stałe przystosowany do kąpielii, z wyznaczonymi i trwale oznakowanymi strefami kąpielii, wyposażony w urządzenia sanitarne oraz inne urządzenia, jak: pomosty, natryski i szatnie.
4. Kąpieliskiem prowizorycznym jest teren położony nad obszarem wodnym, z plażą, przystosowany do sezonowego wykorzystania, z miejscem do kąpielii prowizorycznie oznakowanym oraz w urządzenia sanitarne.
5. Pływalnią jest obiekt wyposażony w sztuczny zbiornik /basen/ przeznaczony do kąpielii, mający trwale brzegi i dno, zaopatrywany w wodę przepływową oraz mający urządzenia sanitarne, szatnie i natryski. Pływalnie mogą być kryte o odkryte.
6. Szczegółowe warunki korzystania z kąpieliska lub pływalni określa regulamin.

7. Kąpielisko należy zlokalizować tak, aby miało dogodnie ukształtowany brzeg i dno oraz dobre nasłonecznienie. Szybkość prądu wody w obrębie kąpieliska zlokalizowanego nad wodami bieżącymi nie powinna przekraczać 1 m/sek.
8. Zlokalizowanie kąpieliska wymaga pozytywnej opinii WOPR oraz uzgodnienie z właściwymi organami administracji samorządowej, inspektoratem żeglugi śródlądowej i organem SANEPID-u , a lokalizacja kąpieliska nad wodami morskimi z dyrektorem właściwego urzędu morskiego.
9. Dzieci **do lat 7 mogą** korzystać z kąpeli wyłącznie pod opieką i nadzorem osób pełnoletnich.
10. Do obowiązków kierowników kolonii, obozów i innych placówek wypoczynku dzieci i młodzieży, których uczestnicy korzystają z ogólnodostępnych kąpielisk i pływalni, należy:
 - zapoznanie uczestników z regulaminem danego kąpieliska lub pływalni oraz czuwaniem nad jego ścisłym przestrzeganiem,
 - uzgodnienie z kierownikiem kąpieliska lub pływalni warunków i sposobu korzystania z kąpieliska lub pływalni zapewniających bezpieczeństwo uczestnikom.
11. Zapewnienie bezpieczeństwa przez osoby fizyczne i prawne, prowadzące nad wodą działalność w dziedzinie kultury fizycznej, uprawiającym sporty wodne, a szczególności: żeglarstwo, żeglarstwo lodowe , żeglarstwo motorowodne, narciarstwo wodne, wioślarstwo, kajakarstwo, oraz lotnictwo i paralotnictwo holowania za statkami motorowodnymi, polega na:
 - zagospodarowaniu i eksploatacji przystani i sprzętu pływającego oraz użytkowania przyległych akwenów - zgodnie z wymogami bezpieczeństwa, ustalonymi w odrębnych przepisach
 - zapewnienie na przystani i akwenu warunków do udzielania pomocy osobom potrzebującym, w tym pomocy przedlekarskiej w nagłych wypadkach.
12. Skład załogi sprzętu pływającego ustala się, uwzględniając zasady dobrej praktyki i wymagania przepisów.
13. Jeżeli w składzie załogi sprzętu pływającego są dzieci do lat 14, powinna nim kierować osoba pełnoletnia.

Szczegółowe Warunki Bezpieczeństwa osób korzystających z kąpielisk i pływalni.

1. Korzystanie z kąpieliska i pływalni może odbywać się w grupach zorganizowanych lub indywidualnie.
2. Przez grupę zorganizowaną rozumie się zespół osób uprawiających ćwiczenia ruchowe w wodzie pod nadzorem i kierunkiem instruktora, trenera, nauczyciela lub innej uprawnionej osoby.
3. W celu stworzenia warunków bezpieczeństwa w kąpielisku zorganizować należy:
 - zapewnić stałą kontrolę przez ratowników lustra wody z brzegu od strony wody /z łodzi ratunkowych lub specjalnych pontonów/
 - trwale oznaczyć strefy dla umiejących i nie umiejących pływać, a w szczególności:
 - strefy dla nie umiejących pływać o głębokości nie większej niż 120 cm - bojami w kolorze żółtym, przy czym za bojami powinien znajdować strefa o szerokości 5 m i głębokości nie przekraczającej 130 cm,
 - strefy dla umiejących pływać o głębokości wody do 4 m - bojami o kolorze czerwonym, przy czym odległość ich od strefy dla nie umiejących pływać lub od linii brzegowej może w kierunku prostopadłym wynosić maksymalnie 50 m,
 - wydzielić brodzik dla dzieci w miejscu, w którym znajduje się piaszczyste i płaskie dno oraz woda o głębokości do 40 cm, przez oznaczenie bojami oraz otoczenie siatką sięgającą do dna.

- zapewnić bieżącą informację dotyczącą temperatury wody i powietrza oraz wysokości fali i siły wiatru,
 - wyposażyć kąpielisko w apteczkę i sprzęt medyczny pierwszej pomocy,
 - wyposażyć kąpielisko w sprzęt ratunkowy i pomocy oraz urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze (wzrokowe i słuchowe)
 - ustawić maszty wyposażone w komplet flag informacyjnych.
4. W zajęciach prowadzonych w zorganizowanych grupach na jedną osobę prowadzącą zajęcia nie może przypadać **więcej niż 15 uczestników.**
5. Regulamin kąpieliska i pływalni powinien w szczególności:
- określić nazwę i adres jednostki organizacyjnej prowadzącej kąpielisko lub pływalnię,
 - przewidywać zakaz wstępu osobom, których stan wskazuje na spożycie alkoholu, zakaz sprzedaży, podawania, wnoszenia i spożywania napojów alkoholowych,
 - postanawiać, że:
 - dzieci **do lat 7 mogą przebywać** na terenie kąpieliska lub pływalni oraz kąpać się wyłącznie pod opieką osób pełnoletnich,
 - zajęcia na pływalni krytej odbywają się grupowo według ustalonego rozkładu zajęć,
 - grupa pływająca na pływalni krytej nie może liczyć więcej niż **15 uczestników na jedną osobę prowadzącą zajęcia,**
 - zajęcia na pływalni krytej mogą odbywać się tylko w obecności instruktorów pływania i ratowników,
 - osoby naruszające porządek publiczny lub przepisy regulaminu będą usuwane z terenu kąpieliska lub pływalni.

6. Zasady organizowania turystyki górskiej.

- Dotyczy terenów **położonych powyżej 600 m nad poziomem morza**, których rzeźba terenu stwarza zagrożenie dla zdrowia i życia osób na nich przebywających lub których zagospodarowania rekreacyjno - sportowe kwalifikuje do uprawiania turystyki, rekreacji ruchowej i sportowej w górach.
- Dotyczy również terenów leżących poniżej 600 m n.p.m, których rzeźba stwarza zagrożenia dla zdrowia i życia osób na nich przebywających lub których zagospodarowanie rekreacyjno - sportowe kwalifikuje do uprawiania turystyki, rekreacji ruchowej i sportu w górach.
- Za stan i warunki bezpieczeństwa terenów i tras służących uprawianiu sportów zimowych, znajdujących się przy kolejach linowych lub wyciągach narciarskich, odpowiadają właściciele tych kolei i wyciągów.

Szczegółowe zasady organizowania wycieczek oraz zbiorowych imprez turystycznych i sportowych w górach.

1. Organizatorzy imprez turystycznych mają obowiązek opracowania regulaminu imprezy, w którym określają m. in. warunki zapewniające bezpieczeństwo jej uczestników. Organizator powinien zapoznać uczestników z regulaminem przed imprezą.
2. Imprezy sportowe o charakterze masowym lub wyczynowym są organizowane na podstawie regulaminów właściwych polskich związków sportowych.
3. Regulamin powinien uwzględniać specyfikę obszaru, na którym odbywa się impreza oraz ustalać zasadę udzielania pomocy w razie wypadku.
4. Wycieczki piesze lub narciarskie na terenach górskich, leżących na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody oraz leżących **powyżej 1000 m mogą prowadzić tylko przewodnicy turystyczni.**
5. Treningi na terenach górskich, poza trasami narciarskimi i turystycznymi, powinny odbywać się z udziałem górskiego przewodnika turystycznego.

6. Organizatorów imprez turystycznych i sportowych dla młodzieży szkolnej obowiązują także przepisy wydane przez Ministra Edukacji Narodowej.

7. Zasady organizowania turystyki kolarskiej

Turystykę kolarską, jak każde inne zajęcie połączone z wysiłkiem fizycznym, należy uprawiać w sposób racjonalny i z umiarem. Na wycieczkach, rajdach lub wędrówkach nie należy w żadnym przypadku dopuszczać do forsowania tempa oraz wydłużania dystansu dziennych etapów. Stopień trudności trasy należy dobierać do umiejętności i sprawności turysty.

Zgodnie z Zarządzeniem Ministra Oświaty i Wychowania z 12.05.1983 r. w sprawie szkolnego ruchu krajoznawczego uczniowie uczestniczący w imprezach turystycznych kolarskich muszą :

- posiadać „kartę rowerową”,
- wędrować tylko w towarzystwie osoby uprawnionej do prowadzenia wycieczek turystyki kwalifikowanej,
- kolumna turystów rowerowych nie może przekraczać 15 rowerzystów, w tym dwu pełnoletnich opiekunów jadących na początku i na końcu kolumny.

Tempo jazdy powinno być w zasadzie dostosowane do najsłabszego uczestnika. Z innych czynników uwzględnić należy stan pogody, nawierzchnię drogi, ukształtowanie terenu, sprawność i wydolność fizyczną uczestników.

Tempo powinno być równomierne i nie przekraczać na terenie płaskim 15 - 18 km/h. Umożliwia ono spokojną, nie męczącą jazdę, połączoną z obserwacją mijanego terenu.

Kierujący zespołem turystów kolarzy powinien:

- ustalić miejsce poszczególnych uczestników w kolumnie;
- ustalić sposób porozumiewania się z uczestnikami podczas jazdy (sygnały: zatrzymać się, przyspieszyć, zwolnić, uwaga-miejsce niebezpieczne, zmiana kierunku jazdy). Sygnały mogą być wzrokowe i dźwiękowe. Informacje słowne podawane mogą być wzdłuż kolumny;
- sprawdzić stan techniczny roweru (sprawność hamulców, stan ogumienia);
- skontrolować sposób zamocowania bagażu (nie wolno wozić wyposażenia w plecaku na plecach),

Podczas jazdy grupowej na wycieczce lub wędrówce należy przestrzegać następujących zasad bezpieczeństwa:

- jadąc rzędem należy między rowerami zachować odległość 3 - 5m w zależności od szybkości ruchu roweru; odległość ta wzrosnąć powinna do 15 - 30 m przy zjazdach z dużych pochyłości,
- przy zjazdach grupowych ze wzniesień nie należy wzajemnie się wyprzedzać, nie rozpędzać roweru, ponieważ grozi to wzajemnym potrąceniem i upadkiem; w miarę potrzeby hamować,
- szybkość jazdy powinna zawsze gwarantować pełne bezpieczeństwo zarówno rowerzysty, jak i osób korzystających z dróg publicznych,
- przy forsowaniu wzniesień o znacznym pochyleniu, ekonomiczniej jest zsiąść z roweru i prowadzić go, zachowując jednak ustawienie w kolumnie,
- należy unikać jazdy nocą i podczas deszczu,
- podczas jazdy nie należy wypuszczać kierownicy z rąk i zdejmować stóp z pedałów,
- nie wolno czepiać się pojazdów i wozić drugiej osoby na rowerze, nie należy podjeżdżać zbyt blisko do jadącego partnera, popychać go, podawać sobie rąk, pozostawić uczestników bez pomocy, zezwalając na to, aby samotnie doganiali grupę,
- podczas postoju nie należy przeszkadzać innym użytkownikom dróg.

Ponadto pamiętajmy że obowiązuje nas Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r.

Prawo o ruchu drogowym

8. *Obowiązki kierownika i opiekunów wycieczki*

Do podstawowych obowiązków kierownika wycieczki lub imprezy należy: na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 08.11.2001 r.

- opracowanie z udziałem uczestników szczegółowego programu i harmonogramu oraz wypełnienia kart wycieczki lub imprezy,
- opracowanie regulaminu i zapoznanie z nim wszystkich uczestników,
- zapewnienie warunków do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki lub imprezy oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie,
- zapewnienie warunków do pełnej realizacji programu uczestników regulaminu wycieczki lub imprezy oraz sprawuje nadzór uczestników tym zakresie,
- zapoznanie uczestników z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnienie warunków do ich przestrzegania,
- określenie zadań dla opiekuna w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki lub imprezy,
- nadzoruje zaopatrzenie uczestników w niezbędny, sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy,
- organizację transport, wyżywienie i noclegi dla uczestników,
- dokonuje podziału zadań wśród uczestników,
- dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki lub imprezy,
- dokonuje podsumowania, oceny i rozliczenia finansowego wycieczki lub imprezy po jej zakończeniu,
- w razie choroby lub usunięcia uczestnika wycieczki kierownik jest zobowiązany do natychmiastowego powiadomienia dyrektora szkoły i rodziców ucznia.

Opiekunem wycieczki lub imprezy powinien być nauczyciel albo w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły / placówki inna pełnoletnia osoba.

Do podstawowych obowiązków opiekuna należy :

- sprawowanie opieki nad powierzonymi mu uczestnikami,
- współdziałanie z kierownikiem w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki lub imprezy,
- sprawuje nadzór nad przestrzeganiem regulaminu przez uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa,
- nadzoruje wykonywanie przez uczestników przydzielonych zadań,
- wykonuje inne zadania zlecone przez kierownika,
- w razie choroby uczestnika wycieczki lub karygodnego zachowania jeden z opiekunów wyznaczony przez kierownika wycieczki musi odwieźć ucznia do domu.

9. *Sposoby finansowania szkolnej działalności krajoznawczo-turystycznej*

Szkolna działalność w zakresie krajoznawstwa i turystyki może być finansowana ze środków pozabudżetowych, w szczególności:

- z odpłatności uczniów biorących w niej udział,
- ze środków pochodzących z działalności samorządu uczniowskiego i organizacji młodzieżowych działających na terenie szkoły,
- ze środków wypracowanych przez uczniów,
- ze środków przekazanych przez radę rodziców lub radę szkoły, a także osoby fizyczne i prawne.

Kierownicy i opiekunowie wycieczek i imprez nie ponoszą kosztów przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia. Wydatki z tego tytułu pokrywa się ze środków wyżej wymienionych.

10. Regulamin uczestników wycieczki lub innej imprezy i zasady jego ustalania

Na wycieczce nie może być jednostronnego rozdziału ról, nie może być podziału na funkcyjnych i obsługiwanych. Jeżeli uczestnicy sami nie garną się do aktywnego podejmowania obowiązków, wówczas należy dokonać podziału zadań, co ułatwi przeprowadzenie wycieczki, nauczy uczestników podporządkowania się interesom grupy i wyeliminuje postawy konsumpcyjne. Przed każdą wycieczką powinien być opracowany regulamin wycieczki zatwierdzony przez odpowiedzialnego dyrektora.

Regulamin zawiera zwykle rejestr reguł, których przestrzeganie jest niezbędne do osiągnięcia założonego przez grupę celu. Regulamin, uczestnicy ustalają sami pod kierunkiem kierownika wycieczki lub innej imprezy, na zebraniu organizacyjnym poprzedzającym wycieczkę czy inną imprezę turystyczno-krajoznawczą – dostosowując go do charakteru wyjazdu. W każdym regulaminie wycieczki powinny być uwzględnione sprawy związane z:

- karnością i dyscypliną uczestników,
- sumiennym wykonywaniem przez uczestników powierzonych im zadań,
- przypomnieniem o konieczności przestrzegania zasad zachowania, obowiązujących w obiektach turystycznych, na noclegu, podczas podróży, w lokalach zbiorowego żywienia itp.
- zachowania ciszy i spokoju, poszanowania przyrody i zabytków itp.

11. Terminarz organizowania imprez turystyczno-krajoznawczych .

1. Przyszły kierownik wycieczki jest zobowiązany do końca września umieścić „swoją” wycieczkę w harmonogramie wycieczek na bieżący rok szkolny dołączony do planu pracy szkoły.
2. Kierownik wycieczki zapisując młodzież na wycieczkę lub inną imprezę turystyczno-krajoznawczą ma obowiązek powiadomić o tym opiekuna klasy.
3. Kierownik wycieczki zgłasza dyrektorowi szkoły / placówki dokładny termin wycieczki, skład opiekunów w terminie:
 - a) trzy miesiące przed wycieczką kilkudniową,
 - b) jeden miesiąc przed wycieczką jednodniową,
 - c) dwa tygodnie przed wyjazdem do teatru .
4. Tydzień przed wyjazdem kierownik wycieczki jest zobowiązany do złożenia odpowiedzialnemu dyrektorowi karty wycieczki, harmonogramu wycieczki, zgody rodziców na wyjazd dzieci oraz pobrania delegacji dla siebie i opiekunów.
5. Trzy dni przed wyjazdem kierownik wycieczki (imprezy) organizuje spotkanie z uczestnikami, na którym przedstawia szczegółowy plan, cele wycieczki (imprezy) i regulamin oraz zasady bezpieczeństwa.
6. Dwa dni przed wycieczką (imprezą) kierownik jest zobowiązany umieścić informację o wyjeździe na tablicy ogłoszeń zawierającą:
 - termin, miejsce, klasa, skład opiekunów.
7. Dwa dni przed wycieczką kierownik umieszcza odpowiednie wpisy w dziennikach lekcyjnych dotyczące wycieczki i obecności poszczególnych uczniów.
8. Po powrocie z wycieczki w ciągu jednego dnia kierownik wycieczki składa sprawozdanie odpowiedzialnemu dyrektorowi w formie ustnej lub w formie pisemnej gdy zaistnieje taka potrzeba.
9. W ciągu dwóch dni po wycieczce kierownik dokonuje rozliczenia finansowego wycieczki tj. delegacji i kosztów wycieczki z uczestnikami lub ich rodzicami.

12. Załączniki:

- karta wycieczki,
- zgoda rodzica na wyjazd dziecka na wycieczki,
- listy uczniów,
- regulamin wycieczki.